

مناظرات، فضای سیاسی انتخابات را شکل می دهد
و باعث انتخاب مردم می شود. مناظرات خیلی محتوای غنی ندارد
ولی به دلیل هیجانی که ایجاد می کند و برجسته سازی که در فضای رسانه ای
اتفاق افتاده است، نقش اصلی را ایفا می کند

نقش فرصت های مختلف رسانه ای در رای آوری نامزدهای مختلف در گفت و گو با محمدرضا اصفانی

مناظرات، قله کنش های انتخاباتی

هرساله با توجه به نزدیک شدن به انتخابات فرصت های رسانه ای مختلفی برای نامزدها خلق می شود. اعم از فرصت های رسانه ای مثل صحبت مستقیم با مردم از طریق رسانه ملی، مصاحبه با سایت ها و خبرگزاری ها و ارائه مستندهایی که نمایانگر سابقه آن نامزد است و پخش آن از رسانه ملی. بر همین اساس سراغ محمدرضا اصفانی رفتیم تا به عنوان یک صاحب نظر و کارشناس رسانه درباره فرصت های رسانه ای که در اختیار نامزدها قرار می گیرد، صحبت کنیم.

یوسف هاشمی
خبرنگار

تاثیر و اهمیت تربیون هایی که در اختیار نامزدهای مختلف قرار داده می شود چقدر است؟

به دلیل فضای سیاسی موجود و اهمیت انتخابات به خصوص در پایان دوره دوم ریاست جمهوری که می دانیم حتما دولت عوض خواهد شد، با یک فشردگی دوره انتخاباتی مواجه هستیم. به عنوان مثال در حال حاضر حدود ۲۸ روز دیگر انتخابات را داریم و ما حتی نمی دانیم نامزدهای نهایی چه کسانی هستند. این را شما در هیچ نظام انتخاباتی نمی توانید پیدا کنید که در این حد انتخابات فشرده باشد و این که مردم فرصتی که در اختیار دارند برای انتخاب و شناخت بسیار محدود است. این طراحی ساختار انتخاباتی باعث شده است یک دوره کوتاه داشته باشیم و این دوره کوتاه حداکثر امکان استفاده نامزدها از فضای تبلیغاتی تلویزیونی است و دیگر فرصتی برای آنها فراهم نیست.

کدام یک از فرصت های رسانه ای از ارزش بالاتری برخوردار است و به شناساندن یک نامزد به مردم کمک می کند؟

قطعا مناظرات. با توجه به این که تقابل دو نامزد در آن به نمایش گذاشته می شود از جذابیت بالاتری برخوردار است. به همین دلیل این مناظرات است که فضای سیاسی انتخابات را شکل می دهد و باعث انتخاب مردم می شود. مناظرات خیلی محتوای غنی ندارد ولی به دلیل هیجانی که ایجاد می کند و برجسته سازی که در فضای رسانه ای

اتفاق افتاده است، نقش اصلی را ایفا می کند.

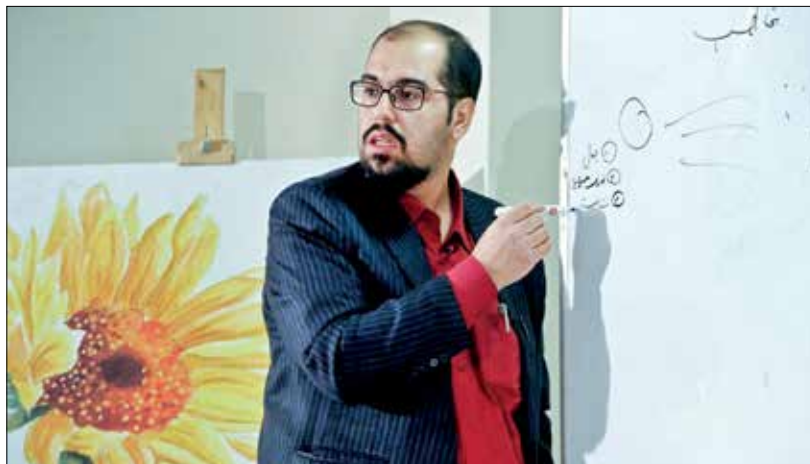
نقش مناظره ها در تغییر آرای مردم چقدر است؟

کسانی که تصمیم به شرکت دارند تغییری در روند رفتاری آنها ندارد و حوزه رفتارشان هواداری است و از نامزدی که از قبل حمایت کردند، همچنان حمایت می کنند. یک بخش عمده ای از مخاطبان که سرگردان هستند و نمی دانند باید به چه کسی رای بدهند از داخل همین مناظرات نامزد مورد نظر خود را انتخاب می کنند. یک درصد کمی هم در مناظرات رای ها جابه جا می شود. یعنی به عنوان مثال شخصی تصمیمش بر نامزد الف بوده اما با توجه به تماشای مناظرات تصمیمش به نامزد ب تغییر می کند.

با توجه به این که این مناظرات از طرف یک نهاد

بی طرف به نام رسانه ملی برگزار می شود، به نظر شما تلویزیون به عنوان برگزار کننده این مناظرات باید چه ملاحظاتی را در نظر بگیرد و رعایت کند که این نوع مناظرات به نواحی برقرار شود؟

شاید بشود گفت در چند دوره اخیر این مناظرات بودند که رئیس جمهور را انتخاب کردند! بنابراین اهمیت آن به حدی زیاد است که یک اشتباه در طراحی مناظره ممکن است سرنوشت کشور را عوض کند. بنده مدل جدید برگزاری مناظرات از سال ۹۲ و ۹۶ را مخرب می بینم، از این منظر که باعث سطحی شدن انتخاب می شود و به مخاطب دید عمیقی

نسبت به نامزد نمی دهد. در واقع این یک طراحی تویتری است. این که شما یک الی دو دقیقه به یک شخص برای صحبت فرصت بدهید و بقیه هم با در اختیار داشتن همین مقدار از زمان، فرصت دارند به آن شخصی که صحبت کرده حمله کنند. اصلا در این شکل از مناظرات هیچ فهم جدی و عمیقی نسبت به موضوعات کشور و توانمندی نامزد ایجاد نمی شود. در این مورد نامزدی می تواند پیروز باشد که بتواند از قوه تکلم بهتر و توانایی پاسخگویی به کنایه ها برخوردار و ایضا دارای هوش هیجانی برای پاسخگویی باشد. مردم نیز با توجه به این وقایع نمی توانند از بین گفتمان ها و برنامه های نامزد مورد نظر خود را انتخاب کنند و این ضربه جبران ناپذیری به سیاست کشور وارد می کند. اوضاع به این شکل است که به عنوان مثال مسؤولان به جای ارائه توضیح و پاسخگو بودن در رابطه با مسائل، به افرادی تبدیل شدند جملات قصار می گویند و همواره در حال کنایه زدن هستند. نقش مجری نیز در این مناظرات خیلی مهم است. اما متأسفانه رسانه این نقش را خیلی کم رنگ جلوه داده است، تا حدی که مجری فقط مسؤول نگهداری زمان و خواندن سوالات واحد برای نامزدهاست و این امر توهین به جایگاه رسانه است.

شما برنامه های مناظرات خارجی را ببینید، مجری بحث را مدیریت می کند و عمق کار را درمی آورد تا به مخاطب یک چیزی را منتقل کند.

در این نوع مناظرات هرکس بتواند به اصطلاح بهتر تکه بیندازد، موفق تر است. همین امر است که فضای سیاسی کشور را خراب می کند. همین طراحی غلط در سال ۹۲ به آقای روحانی خیلی کمک کرد.

به نظر شما تفاوت و فرق عمده کیفیت اجرای مناظرات در کشور ما با کشورهای دیگر چیست؟

اول این که رسانه باید به خودش اعتماد به نفس داشته باشد. سازمان رسانه ای نباید بگذارد سیاستیون برایش تصمیم گیری کنند. در قدم اول صداوسیما نباید این اجازه را دهد. مسؤولان انتخاباتی دولت و ستاد انتخابات نباید در کار برنامه های صداوسیما دخالت کنند. دوم، به مجری خودش اعتماد داشته باشد. مثلا به این شکل نباشد که بگویند این مجری با نامزد (الف) خوب حرف زد و با نامزد (ب) بد حرف زد. باید به مجری اختیار بدهند و شخصیت مجری را به عنوان یک کنشگر رسانه ای، استقلالش را بپذیرند. وقتی که پذیرفتند به خلاقیت آن مجری، تشخیصش و به اعتماد به نفس اش باید اعتماد کنند و حتی اگر حرفی زد که به یک نامزد یا حزب خاصی برخورد، باید پشت مجری بایستند.

به نظر شما پیروزی یک نامزد در یک مناظره انتخاباتی به چه شکلی رقم خواهد خورد؟

در حال حاضر حاضر جوابی می تواند یک نامزد را رئیس جمهور کند. یعنی کسی که بتواند راحت تر کنایه بزند و فیلم بازی کند. چون طراحی، یک طراحی تئاتر است. این موارد رئیس جمهور را انتخاب می کند، نه برنامه و جهت گیری های سیاسی که این مخرب است.

به نظر شما، بر اساس فرصت های رسانه ای که در اختیار یک نامزد قرار می گیرد، در چه صورتی این فرد می تواند اثرگذاری بیشتری روی مردم داشته باشد؟

این که یک نامزد بتواند حرف مورد پسند مردم را با کیفیت و با نمایش خوبی به مردم تحویل دهد، عنصر اصلی برای تاثیرگذاری آن نامزد روی مردم است.